

Vdanostna izjava

Ljubljanskega učiteljstva.

Sestavil E. Gangl.

Njega c. in kr. apostolskemu Veličanstvu!

Učiteljstvo slovenskih in nemškoslovenskih ljudskih šol v Ljubljani, zbrano pri današnji okrajni učiteljski konferenciji v proslavo petdesetletnice premodrega vladanja Vašega Veličanstva, se usoja v najgloblji vdanosti in v najčistejši ljubezni položiti v premilostne roke Vašega Veličanstva izraze neomajne zvestobe do posvečene osebe Vašega Veličanstva in do prejasne vladajoče rodbine.

To učiteljstvo polaga v znožje Najvišjega prestola pri-sego, da bo takisto v bodočnosti zbuvalo in krepilo v srcih šolske mladine iskreno ljubezen, vdanost in zvestobo do Vašega Veličanstva in do preslavnih členov prejasne rodbine Habsburško-lotarinške.

Ljubljana, v 4. dan mal. srpana 1898.

Književnost in umetnost.

Zlati jubilej preljubega cesarja Franca Jožefa I., ki ljubi in vodi svoje narode kot pravi oče že petdeset let. Slavnostni spis za jubilejsko leto 1898. Slovenski mladini sestavil Jakob Dimnik, učitelj v Ljubljani. Založil Janez Giontini v Ljubljani. Tisk J. Steinbrenerja v Vimperku. — Ta slavnostna knjižica, na katero smo že opozarjali slovensko učiteljstvo, je dotiskana. Knjiga ni le mična po vsebini in krasnih slikah, ampak tudi nje zunanja oblika ji daje slavnostno lice. Vsebinski: Predgovor. I. Starši Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. II. Rojstvo Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. III. Bratje Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. IV. Smrt staršev Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. V. Mladost Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. VI. Vojska na Laškem I. 1848. VII. Franc Jožef nastopi vladarstvo. VIII. Nj. Veličanstvo cesar Franc Jožef I. v smrtni nevarnosti. IX. Poroka Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. X. Otroci Nj. Veličanstev. XI. Nj. Veličanstvo cesar v bitki pri Solferinu. XII. Bitka pri Kustoci in Kraljevem gradu I. 1866. XIII. Sprava z Ogrji. XIV. 25letni jubilej. XV. Srebrna poroka. XVI. Ob Habsburški 600letnici. XVII. Stidesetletni jubilej. XVIII. Slike iz življenja cesarja Franca Jožefa I.: 1.) Nadvojvoda Franc Jožef obdaruje vojaka. 2.) Cesar in slepi poštni sprevodnik. 3.) Cesar in stara mamica. 4.) Cesar in revni družinski oče. 5.) Povodenj na Dunaju. 6.) Solze izbrišejo vsako krivdo. 7.) Cesarjeva rokavica. 8.) Cesar ob povodnjih. 9.) Potres v Ljubljani I. 1895. 10.) Cesar, prijatelj otrok. 11.) „Rad bi videl svojega cesarja“. 12.) Cesar v šoli na Predilu. 13.) Cesar Franc Jožef I. v vojaški šoli. 14.) Cesar Franc Jožef I. in stražnik. 15.) Cesar krstni boter. 16.) Invalid o cesarju Francu Jožefu I. 17.) Cesar Franc Jožef I., lep zgled pobožnosti. 18.) Cesar Franc Jožef I., čestilec najsvetejšega Zakramenta. 19.) Cesar Franc Jožef I. pri procesiji sv. rešnjega Telesa. 20.) Kako je vdan cesar Franc Jožef I. v voljo božjo. XIX. Blago materino srce cesarice Elizabete. XX. Naš cesar, vreden naslednik Rudolfa Habsburškega. XXI. Pobožnost Nj. Veličanstev cesarja in cesarice. XXII. Zlati jubilej. Knjigo, obsejajočo 64 strani, krasi 15 lepih slik in sicer: 1.) Na naslovni strani barvana cesarjeva podoba. 2.) Cesar Franc Jožef I. 3.) Drevo cesarjevega življenja. Ta velika slika ima podobo drevesa z 8 vejami in na vsaki veji je mala slika iz cesarjevega življenja in sicer a) 1848: cesar prevzame vladarstvo; b) 1853: cesar v smrtni nevarnosti; c) 1854: poroka cesarjeva; d) 1858: rojstvo cesarjeviča Rudolfa; e) 1859: cesar v vojski na Laškem; f) 1867: cesar se dá kronati ogerskim kraljem; g) 1889: Smrt cesarjeviča Rudolfa; h) cesar pestuje svoje

vnuke. 4.) Nadvojvoda Franc Karol. 5.) Nadvojvodinja Zofija. 6.) Franc Ferdinand d' Este. 7.) Maršal Radecki. 8.) Elizabeta. 9.) Nadv. Gizela. 10.) Nadv. Valerija. 11.) Cesarjevič Rudolf. 12.) Cesarčina vdova Stefaniya. 13.) Nadv. Elizabeta. 14.) „Naprej junaci, tudi jaz imam ženo in otroke!“ 15.) Petdeset let cesar. — Vsebinska je posneta po najboljših nemških virih; nekateri podatki, posebno glede vojske na Laškem, so pa zajeti iz slovenskih virov. Knjiga je v vsakem oziru zelo pripravna za obdarovanje otrok povodom praznovanja cesarjeve 50letnice. Upamo, da bo slovensko učiteljstvo pridno segalo po nji, oziroma jo priporočalo v nakup.

Pedagogičsko društvo je ravnokar izdalo „Slavnostni letnik“ z nastopno vsebino: I. J. Ravnikar: „Naš cesar Franc Jožef“ (s sliko). II. K. H.: Stvarna in slovnična obravnava berila „Cesar Franc Jožef I.“ III. — z —: Odlični hrvatski in srbski pedagogi. IV. Prof. Jerovšek: O porabi modela pri risanju (iz angleščine). V. J. L.: Pogled na slovensko pedagogičsko polje (I. 1896. in 1897.) VI. — a —: Donesek k strokovni terminologiji. VII. J. B.: Poročilo o delovanju „Pedagogičskega društva“ od leta 1896.—1898. — Knjiga obsega 252 strani, cesarjevo sliko in risarsko prilogo z 128 podobami. Vsebinska je torej izborna ter zanimiva ne samo za učiteljstvo, ampak tudi za razumništvo sploh. Društvo, ki je za razvoj naše pedagogičske literature že toliko storilo, zasluži gotovo vsestranske podpore, posebno — ker čujemo, da je društveno gmotno stanje jako slabo ter se je bati, da odbor pri svojem požrtvovalnem delovanju opeša. — Cena knjige je 1 gld. 40 kr., (za ude samo 1 gld. 10 kr.) ter se dobi pri odboru v Krškem in pri g. J. Bonaču, knjigovezu v Ljubljani.

Naši dopisi.

Iz logaškega okraja. (Konferencija; društveni izlet.) Z ozirom na jubilejsko leto se je tudi naša okrajna učiteljska konferencija v dan 15. rožnika v Cerknici — katero je počastil s svojo navzočnostjo tudi c. kr. deželni šolski nadzornik g. Šuman in člen okrajnega šolskega sveta g. Pogačnik — vršila vse bolj slovesno kakor druga leta. Gospod predsednik Thuma nam je podal v vznesenem govoru krasno sliko našega milega vladarja, učiteljstvo pa se je odzvalo s trikratnim slava-klicem ter zapelo navdušeno cesarsko pesem.

Namestnikom je bil izbran nadučitelj Repič, zapisnikoval pa sta nadučitelj Korbar in učiteljica Dolinšek.

Ravnatelj Novak je razložil, predsednik pa popolnil, kako naj praznujejo šole v dan 2. grudna zlati cesarjev jubilej. Ta vzpored, ki se bode po razmerah lahko razširil ali pa tudi skrčil, dobe vsa šolska voditeljstva potem okrajnega šolskega sveta v navodilo.

Učitelj Novak je v svojem obširnem poročilu priporočil prostoročno risanje na vseh kategorijah ljudskih šol, a učiteljstvo z malimi izjemami temu ni pritrdilo. Zedinilo se je le v tem, da se na nižjih stopnjah riše tudi v bodoče po stigmah in šele na višji stopnji se vpelje povsod prostoročno risanje. Referent nam je kazal tudi praktično na tabli risanje raznih črk, kar tudi ni baš brez pomena.

V odmoru si je učiteljstvo ogledalo pismene in risarske izdelke in izdelke ženskih in deških ročnih del, katere so razstavile šole: Dolenji Logatec, Idrija, Spodnja Idrija, Hotederšica, Črni vrh, Rakek, Žiri in Planina.

Ko nas je po skupnem obedu z načelnikom c. kr. okrajnega šolskega sveta vred postojniški Šeber fotografiral, smo nameravali izleteti na Jezero in drugi dan v Predjamo, a vse nam je preprečil tisti dan popolnoma nepotrebni dež.

Ker se torej radi slabega vremena ni mogel vršiti v dan 16. rožnika v Predjamo nameravani občni zbor „društva učiteljev in šolskih prijateljev okraja logaškega“, so izleteli društveniki — katerih bi bilo pa lahko najmanj trikrat toliko, če bi imeli naši ljudje malo več zavesti in stanovskega ponosa — šele v četrtek, 7. dne malega